

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ»

РІЧНИЙ ЗВІТ

за 2024 рік

КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»

вул. Івана Франка, 133

м. Львів

79026

тел. 276-46-07 locentum.com.ua

e-mail: info@locentum.com.ua

Львів-2024

	Стор.
З М І С Т	2
I. Загальна характеристика закладу позашкільної освіти	4
- Цілі на поточний рік	4
- Кількість здобувачів освіти. Кількість педагогічних працівників	5
- Напрями роботи закладу під час воєнного стану в Україні	5
- Оцінка значення закладу позашкільної освіти для місцевої громади та учасників освітнього процесу.	6
- Основні досягнення та виклики, з якими стикалися в поточному році	7
II. Координаційно-методична робота.	8
- Мережа закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку	8
- Навчально-методичне забезпечення змісту позашкільної освіти	9
- Видавнича діяльність	9
- Науково-методична робота з педагогічним кадрами	10
- Популяризація еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти у засобах масової інформації, у соціальних мережах; робота сайту	12
- Співпраця з місцевою владою	12
- Партнерські відносини з іншими закладами	13
- Проєктна діяльність	14
- Взаємодія з батьками	14
- Контактна інформація закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку/філій регіону	15
III. Освітня діяльність.	15
- Кількість творчих учнівських об'єднань в закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку Львівщини	15
- Гуртки КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» у територіальних громадах області у 2024– 2025 начальному році	16
- Творчі учнівські об'єднання еколого-натуралістичного напрямку, організовані в області на базі ЗПО та ЗЗСО	17
- Діяльність Дитячого екологічного парламенту	17
IV. Організаційно-масова робота.	17
- Результати освітнього процесу: підсумки участі вихованців у різноманітних конкурсах, фестивалях, олімпіадах	17
- Організація роботи з дітьми-переселенцями	19

	- Заходи з національно-патріотичного виховання	19
	- Волонтерська діяльність закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю в регіоні.	21
V.	Науково-дослідницька, природоохоронна робота	22
	- Робота учнівських лісництв. Науково-дослідницька робота в учнівських лісництвах	22
	- Робота на навчально-дослідних земельних ділянках, об'єктах захищеного ґрунту, куточку живої природи	22
	- Практична природоохоронна робота	23
VI.	Аналіз проблем та перспективи розвитку.	24
	- Основні проблеми закладу: фінансування, кадровий дефіцит, необхідність модернізації приміщень чи обладнання, інше	25
	- Плани на наступний рік: розвиток нових програм, покращення матеріально-технічної бази, розширення кількості учнів/вихованців, інше	25
	- Перспективи розвитку: нові напрями діяльності, участь у національних та міжнародних проєктах, інше	25
VII.	Матеріально-технічне забезпечення.	25
	- Будівлі та приміщення: стан будівель і приміщень, проведені ремонти та оновлення (протягом звітного періоду). Наявність бомбосховищ/укриття	25
	- Сучасні технології: використання ШІ, інтернет-ресурсів для навчання та комунікації.	26
VIII.	Висновки.	27
	- Оцінка результатів діяльності закладу позашкільної освіти за рік. Загальні підсумки та досягнення.	27
	- Основні завдання на 2025 рік	28

I. Загальна характеристика закладу позашкільної освіти

Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» – це профільний заклад позашкільної освіти, який об'єднує і координує позашкільну роботу еколого-натуралістичного напрямку на Львівщині.

Місія КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»: забезпечення прав дітей області на здобуття позашкільної еколого-натуралістичної та біологічної освіти відповідно до їх здібностей, уподобань та інтересів; формування в учнівської молоді життєвих компетентностей; виховання екологічно свідомих громадян, які будуть впроваджувати ідеї сталого розвитку, відданих патріотів України.

У КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» функціонує три відділи: методичний, організаційно-масовий, відділ біології та екології. Успішно розвивається і працює постійно діюча еколого-освітня виставка «Планета ЗОО», мешканцями якої є понад 80 видів і порід екзотичних та декоративних тварин. Виставка є базою для проведення тематичних уроків, екскурсій, практичних занять для школярів і студентів м. Львова та області.

Цілі на поточний рік:

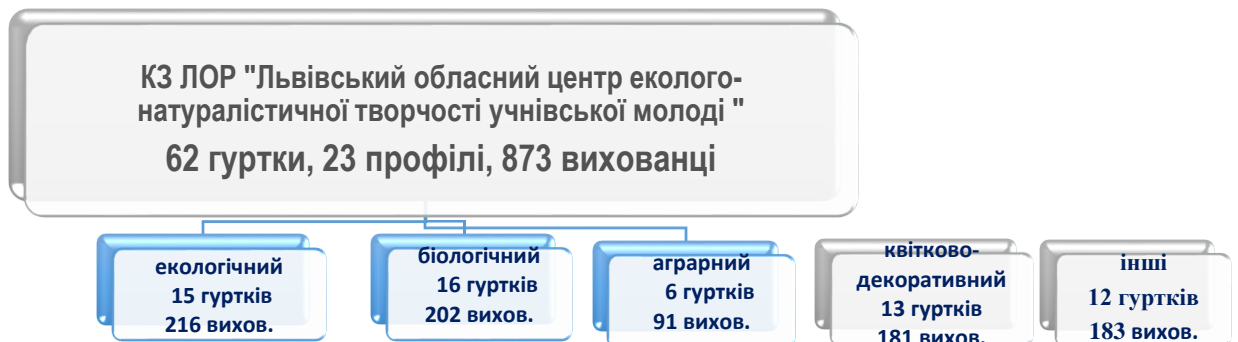
- розширення мережі творчих учнівських об'єднань на базі закладів загальної середньої та позашкільної освіти територіальних громад області, еколого-освітніх центрів установ природно-заповідного фонду Львівщини;
- забезпечення доступності позашкільної освіти для дітей різних вікових категорій, дітей внутрішньо переміщених осіб та дітей з особливими освітніми потребами;
- реалізація проекту організації території дендрологічного парку місцевого значення «Львівська Софіївка»;
- співпраця із закладами вищої, професійно-технічної, дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти області (проведення тематичних екскурсій, практичних та лабораторних занять, занять в природі тощо);
- організація і проведення заходів з нагоди відзначення 100-річчя юннатівського руху в Україні;
- організація змістовного дозвілля дітей та учнівської молоді;
- волонтерська діяльність;
- популяризація діяльності закладу через соціальні мережі (Facebook-сторінка, Youtube-канал, Telegram, Instagram);
- покращення матеріально-технічної бази закладу.

Кількість здобувачів освіти

У КЗ ЛОР «ЛЮЦЕНТУМ» у звітному році (станом на 01.01.2025) працювало 62 творчих учнівських об'єднання 23 профілів, навчанням в яких охоплено 873 дитини.

Серед вихованців:

- дітей дошкільного віку – 87 (6 гуртків);
- початкового шкільного віку – 334 школярі (23 гуртки);
- середнього шкільного віку – 406 школярів (30 гуртків);
- старшого шкільного віку – 46 школярів (3 гуртки).

Гуртки працювали у 20 територіальних громадах області. Освітній процес забезпечували 42 педагоги, з них – 28 керівники гуртків-сумісники.

Напрями роботи закладу під час воєнного стану в Україні

У звітному році діяльність педагогічного колективу *КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»* була спрямована на:

- створення в закладі комфортного і безпечного освітнього середовища для учасників освітнього процесу, середовища, у якому панує атмосфера довіри, взаєморозуміння, психологічної допомоги у подоланні стресу і тривоги; середовища, у якому дитина має змогу спілкуватися, відволіктися від страшного повсякдення війни, переключити увагу на творчість та фізичну активність. Сьогодні важливо, щоб наші вихованці розуміли, як діяти в тій чи іншій ситуації. А батьки, віддаючи дітей на заняття, були впевнені в тому, що колектив закладу знає, як діяти у надзвичайних ситуаціях;
- організацію і проведення масових заходів еколого-натуралістичного напрямку;
- національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді;
- забезпечення психологічної підтримки дітей, організацію дозвілля школярів;
- налагодження партнерських зв'язків щодо співпраці із закладами вищої освіти, установами, громадськими організаціями, тощо;
- волонтерську діяльність та роботу з дітьми ВПО.

В умовах збройної агресії російської федерації проти України *Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр* спрямовував свою діяльність на:

- забезпечення безперервності освітнього процесу: навіть під час повітряних тривог діти мали змогу продовжувати навчання в облаштованих укриттях на території Центру;
- створення сприятливих умов для розвитку: діти мали можливість спілкуватися з однолітками, взаємодіяти з тваринами, брати участь у цікавих майстер-класах, вікторинах, віртуальних подорожах та екскурсіях;
- організацію змістовного дозвілля: протягом року проводилися тематичні канікули, які дозволяли дітям цікаво та з користю проводити свій вільний час;
- національно-патріотичне виховання: діти залучалися до волонтерської діяльності, зокрема до виготовлення окопних свічок та збору медикаментів для ЗСУ;
- психологічній підтримці дітей: педагоги Центру створювали атмосферу безпеки та позитиву.

Під час дії військового стану *ЦЕНТУМ м.Шептицький* у своїй діяльності акцентував увагу на розвитку творчого потенціалу учасників освітнього процесу, організацію змістовного дозвілля вихованців, роботі з дітьми ВПО, дітьми з особливими освітніми потребами, волонтерській діяльності.

Створення безпечного освітнього простору, дії учасників освітнього процесу у надзвичайних ситуаціях, робота з дітьми-переселенцями – пріоритетні напрями діяльності Стрийської станції юних натуралістів в умовах війни у 2024 році.

Оцінка значення закладу позашкільної освіти для місцевої громади та учасників освітнього процесу

КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»:

- організовує роботу творчих учнівських об'єднань екологічного, біологічного, квітково-декоративного, аграрного, декоративно-ужиткового напрямів у закладах освіти територіальних громад області, залучає дітей та учнівську молодь місцевих громад до навчання в них;
- забезпечує участь школярів області у Всеукраїнських та Міжнародних масових заходах еколого-натуралістичного напрямку;
- проводить еколого-просвітницьку роботу серед школярів та дорослого населення області;
- постійно діюча еколого-освітня виставка «Планета ЗОО», учнівська навчально-дослідна земельна ділянка, лабораторія рослинництва закритого ґрунту (теплиця-оранжерея), STEM-лабораторія Центру - це база для проведення тематичних уроків, екскурсій, практичних занять та занять в природі для дітей, учнівської і студентської молоді м. Львова та області;

- Центр є базою для проходження навчальної та виробничої практики для учнів і студентів закладів загальної середньої, вищої та професійно-технічної освіти;
- ЛОЦЕНТУМ - простір, де дитина набуває певних знань, умінь та навичок, простір для проведення активного дозвілля школярів.

Кілька основних функцій для громади міста Лева виконує *Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр*. ЛМДЕНЦ:

- це база для практичних занять з природничих дисциплін для учнів закладів загальної середньої освіти Львівської міської територіальної громади (у звітному році педагоги провели понад триста тематичних екскурсій зоологічною виставкою Центру; це «уроки в музеї», які відвідало понад 4 тис. учнів);
- на базі Центру з 2015 року працює громадський притулок для диких та екзотичних тварин, які постраждали від діяльності людини;
- на території закладу в 2010 році створено об'єкт природно-заповідного фонду України - дендропарк імені Бенедикта Дибовського (пам'ятка природи місцевого значення). В дендропарку зібрана колекція дерев та чагарників з понад 150 видів та декоративних форм. Є також кілька дерев віком понад 100 років.

Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді м.Шептицький відіграє важливу роль у формуванні екологічної культури та свідомості школярів міста Шептицький, є координатором позашкільної роботи еколого-натуралістичного напрямку в районі. Організовує і проводить екологічні заходи, конкурси, акції, брейн-ринги, ток-шоу, дослідницьку та природоохоронну роботу.

Основні досягнення та виклики, з якими стикалися у поточному році

У звітному році в КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»:

- виготовлено проєкт організації території дендрологічного парку місцевого значення «Львівська Софіївка»;
- реалізовано проєкт «ЕКО-канікули», де школярі пізнавально та креативно проводили своє дозвілля під час канікул. В рамках проєкту організовано: екологічний майданчик «Різдвяна казка», весняні еко-канікули «У світі первоцвітів», «Осінній екохаб», літню профільну школу «Дивосвіт»;
- проведено Всеукраїнські заходи:
 - фінальний етап Всеукраїнського юннатівського природоохоронного руху «Зелена естафета» 2023-2024 н.р.;
 - Всеукраїнські профільні курси підвищення кваліфікації для керівників учнівських лісництв;
 - вихованці закладу успішно представили область на Всеукраїнському рівні (I місце – 17, II місце – 23, III місце – 31);
 - реалізовано проєкт із влаштування зовнішнього підйомника з

елементами доступності для осіб з інвалідністю у кріслах колісних;

- долучилися до проведення Форуму позашкілля Львівщини «Розвиток позашкілля – шлях до Перемоги». Еколого-натуралістичний напрям був презентований на різноманітних пізнавальних майданчиках («STEAM-лабораторія – світ інноваційних можливостей», «Школа в природі», «Еколенд», «Творчий релакс) локації «Екопростір відкритий для всіх» на території КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»;

- НЕНЦ МОН України нагородив Похвальним листом КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» - лідера в галузі еколого-натуралістичної та біологічної освіти.

Педагоги *Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру* організували і провели:

- три зміни літнього табору з денним перебуванням (на території ЛМДЕНЦ) ;
- три табірні зміни виїзної навчально-оздоровчої експедиції «Сколівські Бескиди – 2024», під час якої активно провели дозвілля майже 300 дітей.

У зв'язку з агресією росії проти нашої країни **найбільшими викликами** для закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку області були:

- збереження колективів закладів через мобілізаційні процеси для військовозобов'язаних та міграцію кваліфікованих кадрів за кордон;
- збереження наповнюваності груп творчих учнівських об'єднань;
- проведення занять гуртків під час оголошення сигналу «Повітряна тривога».

II. Координаційно-методична робота

КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ», як координаційно-методичний центр, надавав методичну і практичну допомогу педагогам області з розвитку пріоритетних напрямів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку; сприяв підвищенню ефективності освітнього процесу та забезпечував якісний інформаційний і науково-методичний супровід проведення національно-патріотичних та виховних заходів із вихованнями творчих учнівських об'єднань, методичних заходів з педагогічними працівниками; організовував проведення обласних заходів та сприяв участі педагогів у Всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах, семінарах-практикумах, майстер-класах, тренінгах, виставках тощо.

Мережа закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку

На Львівщині працює 4 заклади позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку:

- КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» – 62 гуртки, 23 профілі, 873 дитини;
- Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр - 69 гуртків, 27 профілів, 1035 дітей;

- Стрийська міська станція юних натуралістів - 28 гуртків, 11 профілів, 316 дітей;
- Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді м.Шептицький - 25 гуртків, 10 профілів, 395 дітей.

Творчі учнівські об'єднання еколого-натуралістичного напрямку працюють також при центрах і будинках дитячої та юнацької творчості області: ЦДЮТ м.Борислав Бориславської МР Дрогобицького району - 27 гуртків, ЦПО м.Самбір Самбірської МР Самбірського району- 16, Мостиському БДЮТ Мостиської МР Яворівського району - 2, КПНЗ «Ходорівський ЦДЮТ» Ходорівської МР Стрийського району -1; Великомоствіському ЦДЮТ Великомоствіської МР – 5 та КЗ «Сокальський БДЮТ» Сокальської МР Шептицького району – 4; *при закладах загальної середньої освіти області -145 гуртків.*

Навчально-методичне забезпечення змісту позашкільної освіти

Освітній процес в закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку області був організований із врахуванням «Методичних рекомендації щодо організації освітнього процесу у закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку у 2024-2025 навчальному році» (лист НЕНЦ від 15.07.2025 №184).

Творчі учнівські об'єднання ЛОЦЕНТУМ працювали за Навчальними програми з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку (збірники навчальних програм за загальною редакцією доктора педагогічних наук В.В.Вербицького - К.: НЕНЦ, 2020, 2021, 2023, 2024); навчальними програмами, укладеними науковцями кафедри лісівництва Національного лісотехнічного університету («Основи мисливствознавства») і кафедри водних біоресурсів та аквакультури Львівського університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім.С.З.Гжицького («Любительське і спортивне рибальство») та затвердженими ДОН ЛОДА (наказ № 02-01/01/389 від 15.09.2023), оновленими навчальними програмами, підготовленими педагогічними працівниками ЛОЦЕНТУМ («Художники-аніمالісти», «Яворівська забавка», «Природа, фантазія, творчість», «Дендрологія з основами озеленення», «Друзі природи», «Зоологи-тераріумісти» - протокол засідання педагогічної ради №4 від 10.09.2024; «Природознавство для дошкільників» - наказ ДОН ЛОДА № 07-01/295 від 07.08.2019).

Видавнича діяльність

У 2024 році за матеріалами профільних курсів підвищення кваліфікації керівників учнівських лісництв підготовлено та видано Вісник ЛОЦЕНТУМ «Учнівські лісництва – школа любові до природи».

Упродовж року педагоги ЛОЦЕНТУМ підготували матеріали до збірки «Новачі позашкільної освіти - 2024» (Київ, НЕНЦ), методичного посібника «Методика виховання в закладі позашкільної освіти» («Національно-

патріотичне виховання в гуртках природничого циклу у КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ», Київ, НЕНЦ), інформаційно-аналітичні матеріали для НЕНЦ, ДОН ЛОДА, методичні розробки на допомогу педагогам:

- збірник методичних розробок за матеріалами обласного етапу Всеукраїнського конкурсу програм, навчально-методичних матеріалів та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти;
- збірник дослідницьких проєктів Форуму юних екологів Львівщини «Дотик природи - 2024»;
- збірник дитячих проєктів обласного конкурсу дослідницько-експериментальних робіт із природознавства «Юний дослідник - 2024»;
- збірка сценаріїв виховних заходів, екологічних проєктів, розробок занять за матеріалами Всеукраїнської природоохоронної акції «Годівничка» тощо.

Науково-методична робота з педагогічним кадрами.

У звітному році науково-методична діяльність ЛОЦЕНТУМ була спрямована на створення умов для підвищення рівня педагогічної майстерності працівників та розвитку їх творчого потенціалу. Педагоги Центру вдосконалювали свої знання та практичні навички під час курсів підвищення кваліфікації на базі КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», відкритих онлайн-курсів на різних платформах, за що отримували сертифікати, були учасниками Всеукраїнських заходів, зокрема:

- авторських педагогічних майстерень «STEM – світ інноваційних можливостей»;
- Всеукраїнського семінару-практикуму (Великий біологічний колоквиум) для голів обласних методичних об'єднань біологічного напрямку;
- педагогічних ЕКО-майстерень «Реалізація ідей сталого розвитку в позашкільлі: екологічний вектор»;
- Всеукраїнського освітянського проєкту «Освіта сталого розвитку у позашкільлі»;
- стажування «Топ-менеджер позашкільля» на базі закладів освіти Рівненської області (директор);
- серпневої Всеукраїнської науково-педагогічної конференції «Сучасні тенденції підвищення якості освіти»;
- колегій, нарад тощо.

Педагоги ЛОЦЕНТУМ були учасниками ХІХ обласного настановчого методичного семінару для керівників гуртків з оригамі, паперопластики та паперового моделювання на тему: «Виховання національної свідомості дітей шляхом популяризації українського традиційного та сучасного мистецтва в технічній творчості»; навчального тренінгу з теми «Підходи з гендерної рівності у сфері освіти».

8-10 жовтня 2024 року за підтримки департаменту освіти і науки ЛОДА КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» спільно з Національним лісотехнічним університетом

України та Національним еколого-натуралістичним центром провів профільні курси підвищення кваліфікації для керівників учнівських лісництв. Слухачами Курсів були педагоги закладів загальної середньої та позашкільної освіти, керівники учнівських лісництв та працівники лісгосподарських підприємств, які задіяні в освітніх проєктах та роботі учнівських лісництв, із дев'яти областей України. Захід проходив в очному форматі.

Упродовж звітного року проводились семінари, семінари-практикуми, майстер-класи, педагогічні тренінги тощо.

Зокрема проведено:

- навчальний тренінг «Проєктна діяльність у позашкільній освіті»;
- семінар-практикум щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зокрема про створення гугл форм та їхню роль на занятті гуртка;
- семінар-практикум «Штучний інтелект, створення відеоуроків у канві. Огляд корисних вебресурсів для патріотичного виховання»;
- семінар-практикум на тему: «Створення візуального контенту в Canva: від ідеї до публікації» для педагогів ЛОЦЕНТУМ;
- практичний тренінг на тему: «Методи стабілізації психологічного стану»;
- різноманітні тематичні екомайстерки для вихованців та педагогів («Лемківська писанка із зображенням тварин», «Створення різдвяного підсвічника із природного матеріалу» тощо).

Протягом року працювали методичні об'єднання керівників гуртків екології та охорони довкілля; біології; квітництва та озеленення; керівників гуртків декоративно-ужиткового напрямку.

Дієвою формою роботи щодо впровадження інноваційних практик в освітній процес є проведення спільних виїзних семінарів.

23 квітня ц.р. на базі національного природного парку «Північне Поділля» Золочівського району проведено виїзний семінар-практикум «Екологізація освітнього простору. Роль природоохоронних територій та закладів позашкільної освіти у формуванні екологічної свідомості молодого покоління».

У березні пройшов Тиждень педагогічної майстерності «Майстерня педагогічних ідей», під час якого педагоги, що атестувалися, презентували свої напрацювання, поділилися досвідом роботи.

Педагоги Львівського МДЕНЦ підвищували свій професійний рівень на курсах підвищення кваліфікації при Львівському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти, брали участь у семінарах-практикумах, тренінгах та майстер-класах з актуальних тем екології та біології.

Підвищували свій кваліфікаційний рівень і педагоги *ЦЕНТУМ м.Шептицький та Стрийської міськСЮН*. Вони проходили курси підвищення кваліфікації, були активними учасниками та організаторами різноманітних тренінгів, семінарів, конференцій, брейн-рингів, круглих столів.

Популяризація еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти у засобах масової інформації, у соціальних мережах; робота сайту

У звітному році інформація про роботу творчих учнівських об'єднань, цікаві проєкти вихованців, обласні еколого-натуралістичні заходи, волонтерську роботу, участь школярів Львівщини у Всеукраїнських та обласних масових заходах та їх результативність, участь педагогів у фахових конкурсах висвітлювалися на:

- сторінці ФБ – "ЕкоцентрЛоцентум"
<https://www.facebook.com/lviv.ocentum/> (234 дописи);
- сайті ЛОЦЕНТУМ - <http://locentum.com.ua> (понад 150 дописів);
- Ютуб-каналі <https://www.youtube.com/@locentum>, де можна переглянути понад 50 відео про майстер-класи, конкурси, заходи до пам'ятних дат тощо.

Робота Центру постійно висвітлювалася і на ФБ сторінці та сайті департаменту освіти і науки Львівської ОВА, на ФБ сторінці Департаменту екології та природних ресурсів Львівської ОВА, на сторінках електронної газети НЕНЦ.

Львівський МДЕНЦ активно популяризує екологічну освіту, використовуючи для цього різні канали комунікації. Основний майданчик для спілкування з аудиторією - сторінка Центру у Facebook (<https://www.facebook.com/dovkilya.at.ua/>). На сторінці регулярно публікуються новини, фото та відео про діяльність Центру, заходи та досягнення вихованців. Додатково інформацію про гуртки, розклад занять та новини можна знайти на сайті Центру (<https://dovkilya.fun>).

З метою популяризації роботи *Стрийська міська СЮН* тісно співпрацює із місцевим часописом «Гомін волі». Методист та керівники гуртків у прямому ефірі місцевого радіомовлення знайомлять слухачів з роботою гуртків, перемогами на міських та обласних конкурсах, планами роботи тощо. Для висвітлення діяльності закладу є сторінка ФБ - «Станція юних натуралістів м.Стрия». Окрім того, робота закладів позашкільної освіти, в тому числі СЮН висвітлюється на сайті управління освіти Стрийської міської ради Стрийського району та сайті міської ради.

Робота *ЦЕНТУМ м.Шептицький* широко висвітлюється у соціальній мережі Фейсбук <https://www.facebook.com/groups/1514783678607327/> та на **сторінках** міської газети "Новини Прибужжя" (опубліковано 10 заміток).

З метою популяризації екологічних знань та ознайомлення широкого загалу з діяльністю юннатів Центру діє рубрика "Голос природи" на місцевій радіостанції (підготовлено 12 радіопередач).

Співпраця з місцевою владою

КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» співпрацює з Львівською обласною радою, Департаментом освіти та науки Львівської ОДА, Департаментом екології та природних ресурсів Львівської ОДА.

За фінансової підтримки Департаменту екології та природних ресурсів виготовлено проєкт організації території дендрологічного парку місцевого значення «Львівська Софіївка»;

В рамках Програми розвитку освіти Львівської області на 2021-2025 роки реалізовано проєкт «Вікно в природу». У 2024 році встановлено зовнішній підйомач з елементами доступності для осіб з інвалідністю у кріслах колісних.

Львівський МДЕНЦ постійно співпрацює з місцевою владою. Спільно з управлінням екології та природних ресурсів Львівської міської ради проводить заходи екологічного спрямування: «Свято птахів у Львові», «Збережемо життя ялинці» та «Первоцвіти просять захисту». Основні потреби в кормах та матеріалах для функціонування постійно діючої зоологічної виставки забезпечуються за кошти міського фонду охорони навколишнього природного середовища.

Червоноградський ЦЕНТУМ активну участь приймає у міських програмах розвитку: «Впровадження ІКТ в навчально-виховний процес орієнтований на розвиток екологічного мислення творчих здібностей вихованців позашкільля.» , «Висока оцінка позашкільля», «Гімназія та позашкільля».

Партнерські відносини з іншими закладами

Важливим у діяльності закладу є налагодження партнерських зв'язків щодо співпраці із закладами вищої, професійно-технічної освіти, установами, громадськими організаціями, тощо. У звітному році КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» підписав Меморандум про співпрацю з Дрогобицьким державним педагогічним університетом ім. Івана Франка та НПП «Північне Поділля». З 2024-2025 навчального року на базі НПП «Північне Поділля» працює гурток «Юні охоронці природи».

Прикладом успішної співпраці закладів вищої та позашкільньої освіти є виробнича практика з позакласної роботи та виховання студентів III курсу (предметна спеціальність 014.05 середня освіта (Біологія та здоров'я людини) біологічного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка. Вже п'ятий рік поспіль студенти-біологи проходять виробничу практику на базі нашого Центру.

В межах договору про співпрацю з Львівським національним університетом ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького зі студентами третього курсу біолого-технологічного факультету постійно проводяться практичні заняття, на яких студенти детально знайомляться із сільськогосподарськими та декоративними птахами Центру, вивчають конституцію та екстер'єр птахів.

Продовжується творче співробітництво ЛОЦЕНТУМ з організації і проведення навчальної, експериментально-дослідницької роботи, семінарів та науково-практичних конференцій, конкурсів, акцій, екоуроків з Національним університетом ім. І. Франка (біологічний, географічний факультети), ботанічним

садом та зоологічним музеєм ЛНУ ім. Ів.Франка, Національним лісотехнічним університетом України (кафедри лісівництва, екології і ландшафтної архітектури), Львівським національним університетом природокористування, природним заповідником «Розточчя», Яворівським національним природним парком, НПП «Сколівські Бескиди» тощо.

Проектна діяльність

У 2024 році вихованці гуртка «Юні екологи» КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ», який працює при Сколівському ЗЗСО I-III ступенів імені Стефанії Вітрук Сколівської міської ради Стрийського району та учні школи завершили проєкт «Одержання гідрогелів біомедичного призначення в умовах мікрогравітації», над яким працювали з 2023 року в рамках Всеукраїнського конкурсу шкільних космічних експериментів SSEP-18.

В жовтні мінілабораторія з отримання гідрогелів повернулася з орбіти і команда завершила фінальні дослідження. Школярі зафіксували результати та передали їх до NASA. Результати проєкту свідчать, що запропонована технологія отримання гідрогелів є ефективною, простою, економічною та не вимагає складного апаратного оформлення. Це відкриває перспективи для створення гідрогельних матеріалів на Міжнародній космічній станції в умовах мікрогравітації!

Наприкінці осені 2024 року проходив черговий Всеукраїнський конкурс шкільних космічних експериментів SSEP. Учасниками стали команди з 30 шкіл України, які змагалися за шанс відправити власні мінілабораторії на Міжнародну космічну станцію (місія 19). За результатами конкурсу журі NCESSSE та SSEP визначило дві команди-переможниці, які здійснять свої космічні експерименти наприкінці 2025 року, однією з них стала знову команда зі Сколівщини з експериментом «Виготовлення поліуретанів із відновлюваної сировини для космічної ізоляції».

З вересня 2023 р. по травень 2024 р. директорка Стрийської станції юних натуралістів була учасницею проєкту організованого БО «Центр освітніх ініціатив» для керівників гуртків позашкільних закладів «Зміцнення спроможності молодих людей стати агентами змін через розвиток життєвих навичок підлітків та підтримку молодіжного активізму у 7-ми західних областях» за фінансової підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Уряду Японії та Уряду Німеччини. В рамках проєкту до занять в гуртках СЮН та до заходів еколого-натуралістичного напрямку було залучено 241 дитину.

Взаємодія з батьками

В КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» на належному рівні налагоджена робота з батьками вихованців. В рамках проєкту «Педагогіка партнерства «Краще разом», ініційованого Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді, в гуртках ЛОЦЕНТУМ «Природа, фантазія, творчість», «Флористика та фітодизайн інтер'єру», які працюють на базі СЗШ №96 МЖК-1

м. Львова у 2024 році були започатковані батьківські дні. Родзинкою батьківських днів є спільно проведений з користю час, невимушене спілкування, пізнавальне та цікаве навчання. Керівники гуртків проводять спільні з батьками заняття, майстер-класи, екскурсії тощо. Кращі приклади співпраці з батьками постійно висвітлюються на Фейсбук-сторінці закладу.

Контактна інформація(таблиця) закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку/філій регіону.

№	Назва закладу	Поштова адреса	Телефони	Електронна скринька
1	КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»	79026 м.Львів вул.І.Франка, 133.	(032)2764607	info@locentum.com.ua
2	Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр	79011 м.Львів, вул.Кубанська,12	(032)2761419	ecochilds@ukr.net
3	Стрийська міська станція юних натуралістів	82400 м.Стрий, вул. М.Заньковецької, 18 А	(03245)52094	syunstryi@ukr.net
4	Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді м.Шептицький	80103 м.Шептицький, вул.Миру, 5	(03249)31357	centym4a@gmail.com

III. Освітня діяльність.

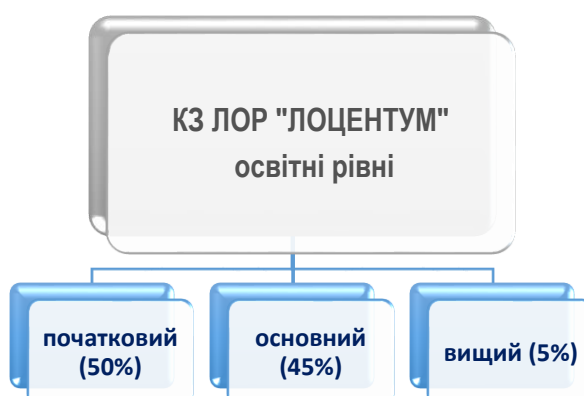
Кількість творчих учнівських об'єднань в закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку Львівщини:

Назва закладу	Загальне число ТУО, одиниць	З них				Загальна кількість гуртківців, чол.
		груп дошкільн. віку од.	груп початкового шк. віку, од.	груп серед. шк. віку, од.	груп старш.шк. віку, од.	
КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»	62	6	23	30	3	873
Львівський МДЕНЦ	69	14	21	30	4	1035
ЦЕНЦУМ м.Шептицький	25	-	10	13	2	395
Стрийська міськСЮН	28	-	16	11	1	316
ВСЬОГО:	184	20	70	84	10	2619

Назва закладу	Загальне число ТУО, одиниць	Число ТУО, гуртків за профілями, одиниць								
		екологічний	біологічний	аграрний	квітково-декорат.	народознавчий	націонал.-патріотич.	соціальн.-реабілітац.	оздоровчий	інші
КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ»	62	17	14	6	13	2	-	-	-	10

Львівський МДЕНЦ	69	9	26	2	4	-	4	-	-	24
ЦЕНТУМ м.Шептицький	25	8	6	-	4	-	1	-	-	6
Стрийська міськСЮН	28	10	12	1	3	-	-	-	-	2
ВСЬОГО:	184	44	58	9	24	2	5	-	-	42

Освітній процес у творчих учнівських об'єднаннях КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» у звітному році здійснювався за передбаченими Законом «Про позашкільну освіту» трьома освітніми рівнями:

Гуртки ЛОЦЕНТУМ працювали на базі:

- закладів загальної середньої освіти ТГ області – 37;
- закладів дошкільної освіти – 6;
- КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» - 3;
- закладів загальної середньої освіти обласного підпорядкування –11;
- КЗ «Перемишлянський міський центр дозвілля» - 2;
- Львівського міського центру соціальних послуг та реабілітації «Джерело» - 2;
- НПП «Північне поділля» - 1.

З усіма закладами освіти, на базі яких працюють гуртки Центру, укладені угоди про співпрацю.

Педагогічний колектив ЛОЦЕНТУМ працював над розширенням мережі гуртків у територіальних громадах області. У 2024-2025 н.р. одинадцять гуртків відкриті у дев'яти територіальних громадах.

Гуртки КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» у територіальних громадах області у 2024– 2025 начальному році

Бродівська - 1	Новояворівська - 2
Великолюбінська – 1	Перемишлянська - 2
Великомостівська – 1	Рудківська - 1
Добромільська – 1	Сокальська - 1
Жовківська – 2	Сколівська– 3
Золочівська - 1	Стрілківська - 1

Івано-Франківська – 1
Козівська – 3
Львівська – 31
Мостиська – 3

Східницька – 2
Трускавецька – 2
Хирівська – 1
Шегинівська – 2

Освітній процес в гуртках відбувався в офлайн форматі з дотриманням усіх безпекових норм.

У 2024 році в закладах позашкільної освіти області працювало 239 творчих учнівських об'єднань еколого-натуралістичного напрямку; в закладах загальної середньої освіти – 145.

Діяльність Дитячого екологічного парламенту

Робота екологічного парламенту ЦЕНТУМ м.Шептицький є однією із основних ланок роботи закладу.

Члени ДЕП Центру щороку в День Землі проводять заходи щодо збереження довкілля: екологічні толоки, акції з висаджування дерев, акції «Утилізуй сміття правильно». Важливою формою роботи є проведення просвітницької роботи, зокрема провели: круглий стіл «Права і обов'язки дитини», заняття-гру «Формування толерантного ставлення до старшого покоління», бесіду з вихованцями ВПО – «Розмовляймо тільки українською», годину спілкування «Екологічний парламент в дії».

Окремої уваги заслуговує участь членів екологічного парламенту ЦЕНТУМ м.Шептицький в акціях, спрямованих на підтримку наших воїнів, зокрема в акціях «Подаруй воїну іграшку», «З любов'ю до захисників».

IV. Організаційно-масова робота.

Результати освітнього процесу: підсумки участі вихованців у різноманітних конкурсах, фестивалях, олімпіадах.

Дієвою формою екологічної освіти школярів є залучення їх до масових заходів еколого-натуралістичного напрямку. У 2024 році проведено 49 **обласних та обласних етапів Всеукраїнських конкурсів, виставок, операцій, трудових та природоохоронних акцій** у заочному, онлайн та змішаному форматах, до яких залучено 4989 дітей (з них - 115 з числа ВПО). Серед них - 90 переможців, 520 призерів.

11-12 червня 2024 року наш заклад приймав учасників Всеукраїнського природоохоронного руху «Зелена естафета». У фінальному етапі взяли участь 17 команд закладів загальної середньої та позашкільної освіти (переможці обласних етапів) із 12 областей: Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Запорізької, Кіровоградської, Львівської, Рівненської, Сумської, Черкаської та Чернігівської. Захід відбувся у змішаному форматі. Наживо змагались команди Рівненської та Львівської областей.

22 вересня 2024 року вдруге КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» долучився до проведення Форуму позашкільля Львівщини «Розвиток позашкільля – шлях до Перемоги» (ініційований департаментом освіти і науки ЛОДА) за еколого-натуралістичним напрямом «Екопростір відкритий для всіх». Форум «Екопростір відкритий для всіх» проходив на території Центру на локаціях: презентація діяльності закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку області, виставка поробок юннатів Львівщини, «Школа в природі», STEM-лабораторія – світ інноваційних можливостей, «Еколенд – ігровий простір для дітей», екомайстерки, «GreenLab – коворкінг з вирощування мікрозелені», «Яворівська забавка» у списку нематеріальної культурної спадщини України, пізнавальна екскурсія дендрологічним парком місцевого значення «Львівська Софіївка», контактний зоокуточок «Дружній до дітей», благодійний ярмарок на підтримку ЗСУ.

Належну увагу ЛОЦЕНТУМ приділяв і організації змістовного дозвілля та відпочинку дітей та учнівської молоді. Колектив Центру впродовж 2024 року реалізував проєкт «ЕКО-канікули». Була організована робота «Екологічного майданчика «Різдвяна казка», «Веселі еко-канікули «У світі первоцвітів», «Осінній екохаб».

Незабутніми та яскравими для вихованців закладу були дні, проведені у літній школі «Дивосвіт», яка працювала з 17 до 28 червня на базі КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ». Кожен день школи – це цікаві заняття з пізнання навколишнього світу, визначення рослин на території Центру за допомогою програми FloraIncognita, досліди у STEM-лабораторії, різноманітні креативні майстерки, віртуальний кінозал, арт-майстерня, екотеатр, екскурсії еколого-освітньою виставкою «Планета ЗОО», на навчально-дослідну земельну ділянку, в теплицю-оранжерею, Стрийський парк, рухливі ігри на свіжому повітрі.

Школярі Львівщини були активними учасниками **Всеукраїнських** заходів, серед яких 180 переможців та 327 призерів. На належному рівні представили область на Всеукраїнському рівні і **вихованці** КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ», виборовши 71 призове місце (I місце – 17, II місце – 23, III місце – 31).

Впродовж року Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр відповідно до плану роботи проводив різноманітні масові заходи еколого-натуралістичного напрямку: понад 60 тематичних майстер-класів, у яких взяли участь понад 1200 дітей («Ліпка з глини», «Дерев'яний магніт у техніці золочення», «Розпис екторбинок», «Виготовлення трав'яних свічок із вощини», «Створення святкових тематичних листівок», майстер-класи із апсайклінгу. Було організовано та проведено тематичні екскурсії "Дитячий зоопарк", які відвідали понад 8 тис. відвідувачів.

Під час літніх канікул на базі НПП "Сколівські Бескиди" було проведено навчально-оздоровчу екологічну експедицію "Сколівські Бескиди". Учасниками експедиції стали діти з різних регіонів України (Харків, Одеса, Дніпро, Київ,

Нововолинськ), а також діти, які тимчасово перебували за кордоном (Польща, Іспанія, Німеччина, Італія).

Організація роботи з дітьми-переселенцями

У звітному році одним із напрямів діяльності закладу була робота з дітьми-переселенцями. У 2024-2025 навчальному році 37 дітей з числа ВПО займаються у гуртках ЛОЦЕНТУМ. Понад двісті п'ятдесят дітей-переселенців залучено до участі в масових заходах еколого-натуралістичного напрямку, заходів з національно-патріотичного виховання, заходів до Міжнародного дня захисту дітей, заходів під час реалізації проєкту «ЕКО-канікули» тощо. Для них педагоги Центру організовували екскурсії, екологічні ігри, вікторини, майстер-класи, ознайомлювали із звичаями, традиціями та обрядами українського народу, нашого регіону.

Багато позитивних емоцій діти та їх батьки отримували під час відвідування контактного зоокуточка «Дружній до дітей», який працює на базі постійно діючої еколого-освітньої виставки «Планета ЗОО» Центру, та від безпосереднього «спілкування» з його мешканцями. В зоокуточку діти мали можливість погодувати тваринок, знайти для себе цікавого «співрозмовника», зробити чудові світлини, а також розширити свій кругозір, дізнатися багато цікавих фактів з життя цих тварин. До послуг дітей з числа ВПО була і STEM-лабораторія ЛОЦЕНТУМ.

У липні в літній школі «Дивосвіт» разом із вихованцями Центру своє дозвілля проводили і діти, які на той час перебували у місті Львові.

Долучилися до роботи з дітьми-переселенцями і педагоги Львівського МДЕНЦ. Під час літніх канікул на базі НПП "Сколівські Бескиди" було проведено навчально-оздоровчу екологічну експедицію "Сколівські Бескиди". Учасниками експедиції стали діти з різних регіонів України (Харків, Одеса, Дніпро, Київ, Нововолинськ). Долучилися діти з числа ВПО до майстер-класів (розпис екторбинок, ліпка з глини, дерев'яний магніт у техніці золочення, майстер-класи з апсайклінгу тощо), для них були проведені тематичні екскурсії "Дитячий зоопарк".

Комфортні здоров'язберігаючі умови та дружній мікроклімат для дітей – переселенців створили в закладі і педагоги Стрийської міськСЮН. Для дітей були проведені навчальні екскурсії, майстер-класи з виготовлення великодніх писанок з насіння, штучних квітів з гофропаперу, вітальної флористичної листівки, ангелика-оберегу з природного матеріалу, травмотанки «Великодній зайчик» та «Хай буде мир на всій Землі»; майстер-клас з вирощування магнолій з насіння тощо.

Заходи з національно-патріотичного виховання

У 2024 році КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» продовжував акцентувати увагу на організації та проведенні заходів з національно-патріотичного виховання.

Пам'ятаючи нашу історію і шануючи державні символи у ЛОЦЕНТУМ проведено ряд заходів: до Дня пам'яті героїв Крут, вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні, до Дня пам'яті та примирення, до Дня пам'яті жертв Голодомору, Дня Державного Прапора та Дня Незалежності України, Дня захисників і захисниць України, до 210 річниці з Дня народження Тараса Шевченка, Міжнародного дня рідної мови, Всесвітнього Дня вишиванки, Всесвітнього дня української хустки; години спілкування, приурочені до державних свят, пам'ятних дат; зустрічі з воїнами та учасниками бойових дій, тощо.

Також для вихованців були проведені майстерки: з виготовлення Стрітенської свічки з воцини, яку декорували, використовуючи природні матеріали (сухоцвіти, льон, колоски пшениці, гілки туї та ялівцю); декорування вербових гілок; «Лемківська писанка із зображенням тварин: ластівки, коники, риби, тощо»; виготовлення листівок із кольорового паперу з використанням букетів із сухоцвітів; виготовлення листівок з елементами вишивки.

Національно-патріотичне виховання є складовою освітнього процесу *Стрийської міськСЮН*, головною метою якого є формування свідомого громадянина, патріота. Педагоги СЮН за звітній період провели ряд заходів: виховні години «Україна – єдина країна», «Збройні сили України – слава, гордість, міць країни»; виготовлення вітальних листівок до Дня Збройних Сил України, Дня Українського козацтва; акції «Посади своє дерево», в рамках проекту «Відродимо парк Йордана» на території якого розташована СЮН, до дня голодомору «Запали свічку»; майстер - класи: «Виготовлення різдвяних атрибутів», «Виготовлення Великодніх оберегів», з виготовлення колосків в техніці оригамі до 90-ї річниці голодомору; екскурсії до новоствореного музею російсько – української війни, до Меморіального комплексу «Борцям за волю України», на виставку присвячену 90-й річниці голодомору 1932-33 рр. в Україні; бесіди: «Українські звичаї і традиції», «Державна символіка», «Вишивана моя Україно», «Пам'ятаємо наших героїв», «Ми - українці» тощо. Для родин полеглих Героїв та родин діючих військовослужбовців у Стрийському «Будинку Воїна» був проведений майстер – клас «З Україною в серці».

В умовах збройної агресії росії проти України *Червоноградський ЦЕНТУМ* продовжує активно працювати для вихованців та дітей з числа ВПО, забезпечуючи їх змістовне дозвілля та психологічну підтримку. Впродовж року у закладі провели ряд заходів національно-патріотичного спрямування, зокрема: круглий стіл «Повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України)», заняття «Рівність всіх перед законом», виховні години спільно з ЦБПД «Повага до прав людини», «Верховенство права»; заняття-гру «Формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій», акції «Я патріот своєї України», «Давай разом допоможемо солдатові».

Враховуючи суспільно-політичну ситуацію в Україні, національно-патріотичне виховання стало одним із пріоритетних напрямів діяльності *Львівського МДЕНЦ*.

На заняттях гуртків особливу увагу приділено відродженню українських народних традицій. Вихованці відвідували виставки народного мистецтва, створювали власні обереги, використовуючи природні матеріали та технології, які передалися від пращурів.

Вихованці Центру брали участь у Всеукраїнських конкурсах, спрямованих на збереження та популяризацію національної спадщини. Зокрема, вихованка гуртка «Українська національна кухня» Ісіченко Камілла взяла участь міському творчому конкурсі для дітей «Паростки нашої перемоги» та здобула 3 місце в номінації «Власна поезія або проза на тему «Війна ввірвалась в кожен дім».

Волонтерська діяльність

Вагому роль у формуванні національно-патріотичної свідомості молоді відіграє залучення її до волонтерської діяльності

Окремої уваги заслуговує участь вихованців ЛОЦЕНТУМ в акціях, спрямованих на підтримку наших воїнів, адже сьогодні, в умовах війни, це дуже важливо та актуально. Гуртківці КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» спільно з педагогами активно брали участь у благодійних акціях, ярмарках, реалізуючи на них різноманітні смаколики та вироби, зроблені власноруч на заняттях, писали листи на передову та надсилали малюнки. Зокрема, 1 червня КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» спільно з благодійною організацією «Благодійний фонд «5 перон» провели благодійний ярмарок на підтримку ЗСУ, метою якого був збір коштів на придбання квадрокоптера DJIMavik 3T для 68 окремої егерської бригади імені Олекси Довбуша. Благодійні ярмарки відбулися в ЛОЦЕНТУМ і під час Дня відкритих дверей та під час проведення II Форуму позашкільля Львівщини.

Долучилися педагоги та вихованці гуртків ЛОЦЕНТУМ і до плетіння маскувальних сіток (шість у звітному році) та виготовлення окопних свічок (понад тисячу), які були передані на передову. За надану волонтерську допомогу Збройним Силам України адміністративно-педагогічний колектив КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» неодноразово отримував подяки.

У 2024 році *Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр* активно підтримував Збройні Сили України через різноманітні волонтерські ініціативи.

Основні напрями роботи: виготовлення окопних свічок (понад 1000 штук); благодійні збори: загалом за 2024 рік до допомоги ЗСУ силами педагогів та учнів закладу залучено 87 тис.841 грн; Проект "Підрозділ «Гав!» - благодійний проект із підготовки собак для служби в підрозділах ДПСУ, ЗСУ, ДСНС і Національної гвардії України. Разом із вихованцями Центру працювали з цуценятами, навчаючи їх слухняності, контактності з людьми та базовим

навичкам. Після завершення навчання молодих собак безкоштовно передають у підрозділи. Учні, які брали участь у проєкті, здобули базові знання з кінології, що стане корисним у виборі майбутньої професії.

V. Науково-дослідницька, природоохоронна робота

Робота учнівських лісництв. Науково-дослідницька робота в учнівських лісництвах.

У звітньому році у Львівській області працювало 28 учнівських лісництв та ланок, до роботи у яких залучено 604 учнів закладів загальної середньої та позашкільної освіти. За ними закріплено 634 га лісових насаджень держлісфонду,

Упродовж року члени учнівських лісництв доглядали за лісокультурами, збирали насіння, заготовляли сіно та гіллячкові віники для підгодівлі тварин взимку, вирощували посадковий матеріал, створювали нові лісові насадження, виготовляли годівниці, обгороджували мурашники, проводили дослідницьку роботу.

Учні Бродівського ОЗЗСО І-ІІІ ст. № 4 Бродівської міської ради, Золочівського району учасники учнівського лісництва, працювали над проєктом «Вирощування лісових культур модрина на землях, які вийшли з-під сільськогосподарського користування». «Юні лісівники» Немирівського ЗЗСО І-ІІІ ст. Яворівської міської ради, Яворівського району працювали над проєктом «Природне поновлення бука лісового на території Немирівського лісництва». Члени Труханівського учнівського лісництва при Труханівському ЗЗСО І-ІІІ ступенів Сколівської міської ради Стрийського району продовжували проєкт «Виявлення хворіб і шкідників у смерекових лісостанах ДП «Сколівське лісове господарство» та розроблення системи заходів з обмеження їх розвитку задля підвищення продуктивності лісів Сколівщини». Метою проєкту є дослідження стану смерекових насаджень в урочищі «Сигла» Сколівського лісового господарства, виявлення хворіб і шкідників лісу, визначення причин всихання смеречників, вивчення розповсюдженості хвороби і вплив цього явища на продуктивність лісів, розробка заходів щодо профілактики поширення захворювань.

Робота на навчально-дослідних земельних ділянках, об'єктах захищеного ґрунту, куточку живої природи

У 2024 році у *зкладах позашкільної освіти* еколого-натуралістичного напрямку нараховувалось три учнівські навчально-дослідні земельні ділянки: КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» - 0,85 га, ЛМДЕНЦ – 0,644 га, Стрийська СЮН – 1,9 га; ***в області - сорок УНДЗД загальною площею понад 15 га.***

Лабораторією під відкритим небом є учнівська навчально-дослідна земельна ділянка ЛОЦЕНТУМ. У відділі овочевих рослин колекційної ділянки юннати вирощували овочеві культури (моркву, буряк) за технологією пермакультури (блочно-модульний город), з метою вирощування екологічно

чистої продукції досліджували вплив сівозміни на відновлення родючості ґрунту. Юні квітникарі розмножували гортензію великоквіткову методом відводки та методом живцювання, хризантеми мультифлора-низькорослі методом живцювання.

Робота на учнівських навчально-дослідних земельних ділянках закладів загальної середньої та позашкільної освіти області у звітному році була спрямована на продовження вивчення агротехніки вирощування сільськогосподарських культур (плодово-ягідних, зернових та овочевих), спостереження за їх ростом і розвитком, проведення дослідів згідно з навчальними програмами гурткових занять, вивчення біологічних і декоративних ознак рослин, особливостей їх розмноження, використання рослин в озелененні території закладів освіти. Цікавими були дослідження юннатів на теми: «Вплив мінеральних добрив на врожайність сортів картоплі «Біла роса» і «Рив'єра», «Вплив сівозміни на врожайність сільськогосподарських культур», «Вплив підживлення органічними добривами на врожай городини», «Вплив різних типів підживлення на врожайність руколи, базиліка, салату» тощо.

Протягом 2024 року юні рослинники Львівського МДЕНЦ проводили дослідницькі роботи з ботаніки, зоології та екології, тематика яких: «Дослідження життєвого циклу та розмноження південноамериканських цихлід в умовах акваріумного комплексу ЛМДЕНЦ»; «Вплив рослинних стимуляторів на проростання насіння»; «Дослідження вродженої поведінки білих лабораторних мишей в установці «Припіднятий хрестоподібний лабіринт»; «Розмноження первоцвітів в умовах, наближених до природних»; «Хвилясті папуги – особливості утримання та догляду»; «Утримання та догляд за водяними черепахами (кайманова, червоновуха, мускусна) в умовах тераріуму-акваріуму».

Про результати досліджень школярі доповідали на Форумі юних екологів Львівщини «Дотик природи», обласному конкурсі «Юний дослідник».

Юннати Стрийської СЮН у теплиці вирощували різні види овочевих культур (петрушку, салат, руколу, базилік, щавель, огірки тощо), розсаду однорічних квіткових рослин, висаджували їх на колекційних ділянках та клумбах, озеленяли заклади освіти міста. Проводили юннати і дослідницьку роботу: досліджували вплив стимулятора росту на живцювання троянд, вплив різних способів підживлювання на вигонку гіацинтів, продовжували роботу над проектом «Вирощування саджанців магнолії з насіння». На колекційній ділянці вихованці вирощували 27 видів лікарських рослин та рослини радіопротекторної дії.

На території закладів загальної середньої та позашкільної освіти Львівщини є 50 садів, площа яких понад 20 га, чотири дендрологічні парки.

Практична природоохоронна робота

Щорічно учасники освітнього процесу КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» організовують заходи, спрямовані на поліпшення стану навколишнього природного середовища. Впродовж року проведено Місячник до Дня Землі та Дня Довкілля, під час якого прибирали парки, сквери, озеленяли території закладів загальної середньої та позашкільної освіти територіальних громад області, на базі яких працюють творчі учнівські об'єднання.

До практичних заходів з оздоровлення довкілля долучилися члени Національної скаутської організації України «Пласт». Зокрема, юні пластуни на території ЛОЦЕНТУМ висадили кущі дерену білого (свидина біла) *Cornus alba`Elegantissima`*.

В рамках Всеукраїнської громадської ініціативи «Зробимо Україну чистою» юннати Центру спільно з батьками брали участь у прибиранні території парку «Залізна вода» від побутового сміття, провели толоки на території Центру.

Протягом року проведено природоохоронні акції: «Пташина їдальня», «Годівничка», до Міжнародного дня птахів, «Збережемо первоцвіти», День юного натураліста тощо.

Активно проводить заходи із збереженням довкілля і *Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр*. Під час літніх екологічних експедицій «Сколівські Бескиди» юні екологи очищали русла річок від паводкових залишків сміття; прибирали береги річок від побутового сміття; ремонтували та облаштували майданчики для відпочинку туристів; проводили благоустрій джерел.

Керівники гуртків залучали вихованців до участі у Всеукраїнських та регіональних конкурсах: Всеукраїнській природоохоронній акції «Годівничка» та «Первоцвіти просять захисту», провели «Свято птахів у Львові», під час якого на був оголошений конкурс на кращий плакат та гніздівлю для птахів та розвішували їх.

Вихованці гуртків *Стрийської СЮН* та керівники гуртків провели міські природоохоронні акції: «Посади своє дерево», до Дня Землі (впорядкування території СЮН), «Збережемо життя первоцвітів», «Заготівля корму для птахів», «Годівничка», «Осінній падолист», «Озеленення країни – спадщина для майбутніх поколінь» (до Дня довкілля).

VI. Аналіз проблем та перспективи розвитку

Основні проблеми закладу: фінансування, кадровий дефіцит, необхідність модернізації приміщень чи обладнання, інше:

- кадрове забезпечення;
- проблеми щодо підготовки педагогічних кадрів для роботи в закладах позашкільної освіти;
- ремонт фасаду будівлі та реконструкція теплиці КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ».

Плани на наступний рік: розвиток нових програм, покращення матеріально-технічної бази, розширення кількості учнів/вихованців, інше:

- впровадження в освітній процес технологій STEM-освіти;
- спільно з науково-педагогічними працівниками кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка у складі робочої групи розробити освітньо-професійну програму «Позашкільна освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А1 «Освітні науки» галузі знань А Освіта;
- підготовка навчально-методичного забезпечення для позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку;
- налагодження та підтримка партнерства з батьками;
- створення цифрового освітнього контенту як тенденція розвитку позашкільної освіти;
- покращення матеріально-технічної бази (придбання інтерактивного моноблоку (інтерактивна дошка), 3D-принтера, портативно-акустичної системи; набору екологічних практикумів «ЕКО» тощо).

Перспективи розвитку: нові напрями діяльності, участь у національних та міжнародних проєктах, інше:

- підготовка навчальних програм, розширення мережі гуртків відповідно до запитів батьків, суспільства та інтересів вихованців;
- Львівський МДЕНЦ - участь у благодійному проєкті «Підрозділ «ГАВ!» (навчання дітей основам кінології та підготовка цуценят породи англійський спрінгер-спаніель для передачі на службу у підрозділи Львівського прикордонного загону).

VII. Матеріально-технічне забезпечення

Загальна площа приміщення КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» - 550 м², з них 150,5 м² займають навчальні приміщення. Решту площі будівлі займають господарські та технічні приміщення. До послуг вихованців три навчальні кабінети; лекційна зала, у якій є дві ландшафтні зоологічні діарами – «Фауна світу» та «Фауна України»; навчальні лабораторії: декоративного птахівництва, гідробіології та акватераріумістики; вуличний зоолого-тваринницький комплекс (лабораторія птахівництва, лабораторія дрібного тваринництва); лабораторія рослинництва закритого ґрунту (теплиця-оранжерея).

Лекційна зала обладнана плазмовим великоформатним телевізором. Заклад має в користуванні комп'ютери, які встановлені в адміністративно-методичних та навчальних кабінетах, ноутбуки, хромбуки, планшет, 3 проектори, 9 принтерів, 2 ксерокси, мікроскопи. У Центрі облаштовано Еко STEM-лабораторію, закінчені роботи із облаштування зовнішнього підйомника (ліфта) з елементами доступності для осіб у кріслах колісних, проведені

протипожежні заходи в адмінбудівлі (покриття деревних конструкцій вогнетривким засобом); проводяться електромонтажні роботи, встановлено декоративний басейн з фонтаном, триває процес реконструкції теплиці.

Центр має у своєму розпорядженні автомобіль ГАЗ (модель 2705-АС6), мотоблок «Кентавр 1010Д + ґрунтофреза»; закуплено газонокосарку, бензокосарку, бетономішалку тощо.

У закладі облаштоване укриття (місткість укриття - 25 осіб).

Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний цент має окремий двоповерховий будинок та земельну ділянку площею 0,644 га.

На території Центру облаштовані: 4 вольєри для утримання дрібних тварин; 3 вольєри для копитних тварин; 9 ландшафтних вольєрів для утримання птахів, пасіка (4 бджолосім'ї); вольєрний комплекс, оранжерея; віварій; два цегляних одноповерхових пташники; змонтовано сучасну енергозберігаючу теплицю (без опалення), з покриттям з 10-ти міліметрового полікарбонатного пластику – сонячний вегетарій.

З технічних засобів, що використовуються в навчальному процесі, в розпорядженні педагогів Центру є: три DVD-програвачі, відеомагнітофон, три мультимедійні відеопроєктори, 6 кольорових телевізори, мікроскопи, 6 ноутбуків, персональні комп'ютери, магнітофони, звукопідсилююча апаратура, відеокамера, цифровий фотоапарат, побутові інкубатори.

У Центрі функціонує постійно діюча зоологічна виставка «Дитячий зоопарк», частиною якої є тераріумний та акваріумний комплекси. На території зоологічної виставки встановлено установку для отримання електроенергії від сонця, установку для одержання біогазу УБ-3 та установку для підігріву води (водогрійний сонячний колектор).

На території Центру закладено ділянку розмноження квіткових рослин, колекційну ділянку квіткових та лікарських рослин, фруктовий сад, облаштовано декоративну водойму, «зелений» клас, в якому розміщено експозицію автентичних знарядь праці та предметів побуту українців (понад 30 експонатів, зібраних з різних регіонів України - Львівської, Волинської, Хмельницької, Полтавської, Івано-Франківської областей).

У розпорядженні Центру є пасажирський мікроавтобус «Фольксваген LT 31».

У ЛМДЕНЦ облаштовано укриття у 4 приміщеннях та розраховане на 70 людей.

Сучасні технології: використання ІІІ, інтернет-ресурсів для навчання та комунікації

Педагоги КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» постійно підвищують свою фахову компетентність у сфері цифрових технологій. У звітному році педагоги закладу взяли участь у:

- семінарах-практикумах «Штучний інтелект, створення відеоуроків у

канві. Огляд корисних вебресурсів для патріотичного виховання» та «Створення візуального контенту в Canva: від ідеї до публікації»;

- майстер-класі «Штучний інтелект – поповнення скриньки цифрових інструментів сучасного педагога».

Педагогічні працівники закладу використовують ШІ для створення інтерактивних вправ, ігор, тестів, що дозволяє зробити навчання більш цікавим та ефективним.

У 2024 році 20 *Львівського МДЕНЦ* успішно пройшли курси "Цифрові технології інфо-медійного простору в роботі педагога" та "Мистецтво штучного інтелекту".

Інтернет-ресурси для навчання та комунікації:

- для проведення занять педагоги Центру використовують різноманітні інтернет-ресурси: освітні платформи «На урок», «Всеосвіта», онлайн-енциклопедії, віртуальні музеї, додатки Flora incognita, 360 Photo Sphere Camera, інтерактивні карти тощо;

- для комунікації з батьками та гуртківцями застосовуються соціальні мережі: VIBER, TELEGRAM, месенджери, фейсбук-сторінка, сайт Центру, тощо.

ІХ. Висновки.

Оцінка результатів діяльності закладу позашкільної освіти за рік. Загальні підсумки та досягнення.

Впродовж 2024 року педагогічний колектив комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» спрямовував свою діяльність на реалізацію завдань, визначених Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», іншими нормативно-правовими актами у сфері освіти щодо:

- надання дітям та учнівській молоді якісної позашкільної освіти;
- формування у гуртківців екологічної культури особистості, свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих;
- задоволення потреб вихованців у професійному самовизначенні і творчій самореалізації;
- пошуку, підтримки та розвитку обдарованої і талановитої учнівської молоді;
- формування патріотичної свідомості, любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей українського народу;
- впровадження змісту громадянської освіти в освітній процес;
- створення умов для творчого, інтелектуального, духовного та фізичного розвитку вихованців;
- здійснення інформаційно-методичної та організаційно-масової роботи серед педагогічних та учнівських колективів.

Пріоритетним у нашій роботі було підвищення якості освітньої діяльності

та створення в закладі безпечного, комфортного, інклюзивного освітнього середовища.

Основні завдання на 2025 рік:

- розширення мережі творчих учнівських об'єднань на базі закладів загальної середньої та позашкільної освіти територіальних громад області;
- робота над реалізацією проєкту організації території дендрологічного парку місцевого значення «Львівська Софіївка»;
- продовження співпраці із закладами загальної середньої та позашкільної освіти області (тематичні екскурсії, практичні та лабораторні заняття на базі STEM-лабораторії Центру та еколого-освітньої виставки «Планета ЗОО»);
- продовження співпраці з еколого-освітніми центрами природного заповідника «Розточчя», НПП «Сколівські Бескиди», НПП «Північне Поділля», Яворівського національного природного парку з метою організації роботи творчих учнівських об'єднань (природоохоронні установи є хорошою базою для організації науково-дослідної роботи учнів, оскільки володіють науковими кадрами, відповідними методиками, приладами і матеріалами для досліджень);
- підготовка і проведення заходів щодо відзначення 100-річчя юннатівського руху в Україні;
- організація змістовного дозвілля дітей та молоді;
- організація благодійних виставок-ярмарок для ЗСУ, волонтерська діяльність;
- популяризація діяльності закладу через соціальні мережі (Facebook-сторінка, Youtube-канал, Telegram, Instagram);
- підготовка видавничої продукції.